

USA: Snabbmatspersonal kämpar för en värdig lön

Förra veckans strejk på snabbmatsrestauranger i 60 amerikanska städer var den största aktionen hittills i en pågående kampanj för rätten att organisera sig fackligt och för höjda minimilöner.

Endagsstrejken förra torsdagen omfattade personal på närmare ett tusen snabbmatsrestauranger, enligt organisatörerna. Ett av kraven var att minimilönerna ska höjas från en nuvarande nivå på motsvarande 48 kronor i timmen.

BLAND DEM SOM DELTOG i strejken låg genomsnittslönen på motsvarande knappa 60 kronor i timmen – en lön som både personal och fackliga aktivister anser är omöjlig att leva på i någon del av landet. De strejkandes krav är att det istället införs en "levnads-lön" på motsvarande knappa 100 kronor i timmen – vilket är mer än en fördubbling av den nuvarande lägsta lönen.

– Det är en ekonomisk nödvändighet för alla att de sämst betalda arbetarna får höjda löner. Det enda sättet att få fart på vår ekonomi igen är att lägga mer pengar i konsumenter-

nas händer. De strejkande arbetarna är den bästa stimulansen vår ekonomi kan få, sade pastorn W.J. Rideout III, från organisationen Inter-Faith Coalition of Pastors in Detroit.

SNABBMATSPERSONALENS usla löner står i stark kontrast till branschens rapporterade vinster på många miljarder kronor om året. Under förra året räknade exempelvis McDonald's på egen hand in en vinst på motsvarande 36 miljarder kronor.

– Stora företag har alltför länge kunnat strunta i sina anställdas behov samtidigt som de hävat in enorma vinster. Något är väldigt fel när en förälder tvingas ha två arbeten och ändå inte lyckas försörja sin familj, säger Mary Lassen, som är ordförande för den Washingtonbaserade organisationen Centre for Community Change, i ett pressmeddelande.

Snabbmatsindustrins representanter har besvarat kritiken genom att hänvisa till att höjda löner skulle leda till färre arbetstillfällen. Ett annat argument som förts fram är att låglönejobben kan vara ett första steg för unga människor som senare kan avancera inom företagen.

Men enligt en rapport skriven av David Cooper och Dan Essrow vid tankesmedjan Economic Policy Institute är det en myt att

FOTO: JIM WEBER/AP/SCANPIX

Anställda på snabbmatsrestauranger och sympatisörer demonstrerar utanför en McDonalds-restaurang i Memphis under förra veckans endagsstrejk för rätten till facklig organisering och höjda minimilöner.

de flesta som har de sämst betalda arbetena skulle vara tonåringar. Enligt dem skulle en höjning av den federala minimilönen till motsvarande knappa 70 kronor gynna de 88 procent av arbetskraften som är 20 år eller äldre, varav en tredjedel är 40 år eller äldre.

I EFTERSPELET till den ekonomiska krisen som inleddes i USA 2008 så har arbeten på snabbmatsrestauranger och i andra låglönesektorer blivit allt viktigare, och stått för närmare 60 procent av de nya arbetstillfällen som skapats.

Av detta skäl tror många nu att låglönearbetarna, som länge

ansetts vara en svårorganiserad grupp på arbetsmarknaden, kommer att höja sina krav på förbättrade löner.

FÖRA VECKANS STREJK kom strax efter att tiotusentals deltagare samlats för att fira 50-årsdagen av "marschen mot Washington" där den amerikanska medborgarrättsrörelsen krävde jämlikhet för landets svarta befolkning. I samband med marschen 1963 krävde deltagarna dessutom att minimilönen skulle höjas – till en nivå som i dag skulle motsvara 86 kronor i timmen.

Tidigare i år ställde sig president Barack Obama bakom ett

krav på att lägsta lönen skulle ligga på motsvarande knappa 60 kronor i timmen. Men alla dessa förslag har fastnat i kongressen efter starka påtryckningar från näringslivets organisationer.

Samtidigt har opinionsundersökningar visat att stödet för höjda minimilöner är mycket starkt bland allmänheten. Enligt en färsk undersökning gjord av National Employment Law Project, så ställer sig 80 procent av de tillfrågade amerikanerna bakom kravet på att höja minimilönen till motsvarande 67 kronor i timmen.

CAREY L. BIRON
• WASHINGTON (IPS)